

Әру хысқан әру пуç таять аҥа

*"Ту айенче ларать мухтавлә Кушкә,
Кәнна юкса вьртать
ял сүмөпе..."*

Ҙапла шәрәаланә Александр Алка хай суралнә тәрәхә синчен. Кәнна Кушки чылай паллә сынна хайен сәпкинче сиктернә. Аслә Вөрентекенәмөр суралнә тәрәхра вәсене сума сәваҗсә, сүлленех төрлө мероприятия ирттерессә. Ялти культура сүрчә уменчен инсех мар вырнаҗнә Кәнна Кушкин мухтавлә сыннисене халалланә паләк та кунти халәх вәсене асра тытнине сирәплетет. Аҥа вырәнти усламҗсәх пулашнине хәпартнә. Сүмәр – пәчәк часавай. Унччен ку вырәнти Иван Яковлев пурәннә сүртларнә. Халә сәваплә җак вырәнә кашниех көрсе сурта сүтса келә вулама пултарать.

Кәнна Кушкинче төрлө халәх сыннисем туслә пурәнаҗсә. Патриархәмәра халалланә мероприятия "Иван Яковлев сәрә синче хәпәл туса кәтсе илетпәр" сәмахсене төрлө чөлхепе каланинчен пусланчә. Вырәссен сәкәрәпә тәварне, чәвашсен кәпәклә сәрине, тутарсен чакчакне тутанчә пирән республикәран Кәнна Кушкине ситнә делегата. Иван Яковлевич ячәпе янәрәнә таса сәл куҗ пек юхакан илемлә сәвә йөркисем чунә ашәтрәс. Аслә Вөрентекенәмөр пирән хушарах пулнә, сәк сәмахсене илтнән туйәнчә. Кашниех паләк умне хунә чечексем те вәл виләмсәррине паләтрәс.

Сутта кәларуҗа еплерех сума сунине каласа пәтерме сәмах та ситмест. Унән мухтавлә әсә синчен кашниех пәлө. Әру хысқан әру Иван Яковлевича пуҗ тайә. Хальхинче чунран тухакан ыра сәмахсем те ун синченех пулчәс. Митинга пуҗтарәннисем Яковлевән әсәсем виләмсәррине пәрре мар паләтрәс. Часавай көрсе сурта сүтнә хысқан чәваша сүтта кәларнә Патриархәмәр ячәпе

иртекен мероприятия культура сүртәнче тәсәлчә. Ял халәхне Патәрәл районәнчи Аслә Чemenре, Тури Чакәра пурәнакансем йөркеленә "Чemen" фольклор ушкәнә савәнтарчә.

Хальхи вәхәтра Кәнна Кушкинче 220 яхән сын кун кунлать. Ял сүлленех ватәлса пырать. Әс сүккипе сәмрәксем хулана туртәнаҗсә. Шкулта 16 ача сәс вәренни те ял пуласләхә пуррине иккелентерет. Пәлү сүртне хуптарасхән марха Яковлев өнтешәсем. Ял халәхә пысәк әсәсем тәвасхән, Кәнна Кушкине аталантарасхән. Администрация әсәсенәсем кулленех төрлө шухәш тавра сүрессә. Пәр-пәр предприятие хута ярсан, тен, сәмрәксем те тәван тәрәхах тавранәс? Анчах ку та иккеләнүллә. Ачасем амәшән сәчәпә куҗнә тәван чөлхепе пулпеме сунманни те чунә ыраттарать. Кәнна Кушкинче аслә үсәрисем сәс чәвашләхшән сунәсәс. Хальхинче те вәсем "Чemen" фольклор ушкәнә шәрантарнә халәх юррисене тәвәллән алә сүпса кәтсе илчәс, пәрле юрларәс. Сцена хысәнче вырнаҗтарнә пысәк сән үкөрчәкрән пәхакан Иван Яковлевич пирәнпә пәрле савәннән туйәнчә. Кунти сынсем уявсенче концертсем йөркелессә-ха, анчах кунашкәл чаплине сәрәпә пәхса ларма хәтәррине паләтрәс вәсем.

Кәнна Кушкине килсен Патриархәмәр ячәллә музeya көрсе

Халәх чәринче өмөрех упуранакан ятсем пур. Вәсенчен пәри – чәваш халәхне сүтта кәларнә Иван Яковлев. Юпа уйәхән 23-мәшә – тәван халәхшән тәрәшнә Аслә Вөрентекенәмөрән асаңу күнә. Сәкна халалланә мероприятия Чәвашра сәс мар, Патриархәмәр суралнә тәрәхра та, Кәнна Кушкинче, иртрә.

тухмасәр май сүк. Унччен сәкәнта Иван Яковлев лартнә шул пулнә. Темисә пүлөмлә музей аләкәсенчен кәнә майән унччен кунта чәвашән мухтавлә ывәләсенчен пәри утса сүрени синчен шухәшлатән. Музейра унән пултарулахәпә, пурнәсәпә төпләнрех паллашәтән, хальччен пәлменнине те илтетән. Ашә-амәшән хүтти-сәр юлнә пәчәк Иван тәван халәхәшән пысәк әсәсем тумә пултарни төләнтерет. Вәл тәван чөлхене, культуранә еплерех юратни пире те, хальхи әрәва, шухәшлаттарать. Хайән пурнәсәнче чәвашләхшән суннәскер пәррехинче пәр ялта утнә вәхәтра чәваш юррине илтсе чарәнса куҗсүль юхтарнә. Халәх юррисем, чән та, ахах-мерчен тейән.

Кәнна Кушкине кәсхи сәм хупласан тәван тәрәхах кайма вәхәт ситрә. Сүла тухиччен музей сүрчә сине тепәр хут тинкертәм. Унти кантәксенче сүтә курсан вара Аслә Вөрентекенәмөр тәста пүлөмре ачасене чәвашләха упурама вөрентнә пек туйәнчә. Иван Яковлевич чәваш халәхне сүтә малашләх суннә, хай каланә сәмахсене асра тытма пилленнә. "Әпә пәтермен әсәсене эсир вәсәләр", – тенә вәл. Сәк сәмахсене яланах асра тытасчә. Чөвәлти чәкәсәнни евәр илемлә чәваш чөлхи яланах янәрәтәр!

Ирина КОШКИНА.
Автор сән үкөрчәкәсем.

